

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו דאש

הישיבה שליט"א

ק"ד
שנה ג'

פרשת מטות מסעי
תשפ"ה

ליל שישי פרשת
פנחס תשפ"ב

דברים שנאמרו אחרי
לימוד הדף גמרא

שו"ת אחרי שיעור ליל שישי
פרשת פנחס תשפ"ה

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת מטות מסעי תשפ"ב

מנחם אב – זמן להתנחם

למקום פלוני והוא חושב שנסע לשם לסדר משהו, והאמת שיש בכל נסיעה ונסיעה סודות עמוקים, סוד שם מ"ב, הבעל שם הקדוש ז"ע היה מבאר בזה את הפסוק 'מד' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ', יהודי נוסע למקום פלוני כי הוא חושב ששם משתלם לו להיות, והאמת היא שהקב"ה רוצה שהוא יגיע לשם לתקן משהו, שיעשה שם ברכה, שיניח שם תפילין, שימצא שם יהודי ויגיד לו מילה טובה ולהחיות את נפשו, והאמת היא שמד' מצעדי גבר כוננו, אבל לאדם נראה ש'דרכו יחפץ', שהוא בחר בדרך זו, והוא חפץ להגיע לשם, והוא בכלל לא יודע למה הוא מגיע לשם.

הקב"ה מקומו של עולם

פעם הגיע יהודי לרבינו ואמר שמציעים לו שידוך באיזה מקום, והוא צריך ללכת לגור שם, אבל הוא לא רוצה לגור שם, תשובת רבינו נמצא בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן נ"ו] אני רוצה ללמוד אתכם מבפנים, אבל אין כאן את הספר, כשתגיעו הביתה תסתכלו בפנים בספר, וכך אומר רבינו: כשיש לאדם לב, אין שייך אצלו מקום כלל, כי אדרבה הקב"ה מקומו של עולם, כי האלוקות בלב כדכתיב צור לבבי, ואצל השם יתברך נאמר הנה מקום אתי שהוא מקומו של עולם, ולכן מי שיש לו לב ישראלי אין לו לומר שמקום זה אין טוב לו, כי אין שייך אצלו מקום

חסדי השם שאנו זוכים להתאסף שוב ולהתחזק עם העצות שרבינו השאיר לנו, ושומוהרא"ש החדיר בנו, נכנסנו עכשיו לחודש אב, הנקרא חודש 'מנחם אב', אנו מנחמים את אבינו שבשמים, וה'אב' מנחם אותנו, הקב"ה מנחם את בני ישראל, כפי שרבינו מספר בסיפורי מעשיות [מעשה י"ג מהשבעה בעטלירס] על שני צפרים שנאבדו זה מזה, ובאים לנחמם ואומרים להם דברי תנחומין שהם עוד ימצאו זה את זה. כעת אנחנו מנחמים את עצמינו, שהגאולה בוודאי תבוא, ולא ידח ממנו נידח, הקב"ה אינו מוותר על אף יהודי, וכולם יחזרו להקב"ה בתשובה שלימה, השבוע פרשת מטות מסעי אנחנו עושים שלום עם אנשי ארץ ישראל, שהם קוראים השבוע פרשת מסעי, ומעכשיו אנחנו נקרא יחד, מפסח היינו נפרדים, אבל כעת בשלושת השבועות זמן של ריבוי אהבת חינום זה זמן של עשיית שלום.

המסעות שכל יהודי עובר

השבוע יש לנו את מ"ב המסעות הקדושות, בקהילות החסידיות שרים את הפסוקים בקריאת התורה בניגון מיוחד, כמו שירת הים, וצדיקים גילו לנו שכל יהודי ויהודי עובר מ"ב מסעות, ויסעו ויחנו ויסעו ויחנו, הוא לא יודע כלום, מן השמים לוקחים אותו מפה לשם ומשם לפה, עכשיו הוא מגיע

ואת התהלים שלי והשעון מעורר שלי, ובאומאן אני נזרק בתוך גטו ולא מצליח לא לישון ולא להתעורר, אבל אני נוסע לשם רק כי רבינו אמר לנסוע והוא יתקן אותי, אבל בעיקרון בכל מקום שהאדם נמצא הקב"ה שם, וא"א להגיד רק במקום פלוני יהיה לי טוב, ורק במקום פלוני יהיה לי התעוררות.

הנסיעה לאומאן – כי רבינו אמר לבוא

ובנוגע לנסיעה לאומאן צריך לדעת שכאן נכנס הענין של 'אמונת חכמים', לא לעשות שום חשבונות, נוסעים רק כי רבינו אמר לנסוע, נכון שזה קשה ונכון שזה לא נוח, אבל רבינו אמר לנסוע אז אני נוסע, מוהרא"ש היה אומר ברכים, שאם רבינו לא היה אומר לנסוע לאומאן, הוא היה הבן אדם הראשון שהיה נשאר בבית, למוהרא"ש היה התקף לב באחרון של פסת, וברגע שהתעורר הוא שאל את הרופא אם יוכל לנסוע לאומאן לראש השנה, הרופא מיד אמר לו שזו סכנה גדולה ולא יכול, ומוהרא"ש התחיל לשכנע את הרופאים והמשפחה שהוא רוצה לנסוע, והרבנית אמרה לו שרק אם הרופא יאשר לו לנסוע הוא יסע, מוהרא"ש היה צריך לעשות בדיקת אקו במאמץ כדי לדעת אם הוא יכול לטוס [stress test], מוהרא"ש אמר לי שהוא התחיל לעשות את הבדיקה ובאמצע הרגיש שהוא מתעלף והחליט שלא מעניין אותו שמתעלף, הוא נוסע לאומאן, והמשיך והמשיך עד הסוף עד שהבדיקה הצליחה והרופאים אישרו לו לטוס, מוהרא"ש אמר לי אז, אל תעשה את מה שאני עושה, אל תיקח ללב, יש לך קהילה תיקח את הדברים עד לכפתור, מוהרא"ש אמר לי פעם, מה אתה חושב, ממה קיבלתי התקף לב, האם מאכילת

כלל, עכ"ד רבינו, הקב"ה נמצא בכל מקום, ולא שייך לומר מקום זה לא טוב לי. מסופר שכשהרה"ק מראפשיץ זי"ע היה ילד קטן, ניגש אליו יהודי ואמר לו, אם תגיד לי היכן דר הקב"ה תקבל ממני רובל, מיד ענה לו הילד הקטן, אם אתה תוכל להגיד לי מקום שהקב"ה לא נמצא שם, אתן לך שתי רובל. כי הקב"ה נמצא בכל מקום, בכל מסע ומסע שהאדם עובר.

אפשר לקבל התעוררות בכל מקום

מגיעים ימי ראש השנה, ואנשים לחוצים עם המקום, הם בודקים את המפה של הבית כנסת באומאן, הם רוצים דווקא פינה זו, בשורה זו, זה לא מדי מכובד ולא מדי פשוט, ורק כאן יוכלו להתעורר בתפילה, באמצע שורה זה לא מעורר... ואם משהו כבר קנה מקום זה, הם חושבים שהראש השנה הלך להם, אולי בשנה הבאה יוכלו להתפלל, וביום כיפור מתכננים להיות דווקא בבית כנסת זה וזה, כי רק שם יש התעוררות, ואם השנה אי אפשר לנסוע לשם, אז השנה הלך היום כיפור, אולי שנה הבאה נוכל להתפלל, איך אפשר לחשוב כך, הרי הקב"ה נמצא בכל מקום, ואיפה שהקב"ה רוצה שאני יהיה בראש השנה ויו"כ שם אני יהיה, וזה שאני נוסע לאומאן לראש השנה, זה לא כי אני חושב שרק שם יהיה לי התעוררות, כי אני חושב שכאן בבית מדרש שאני רגיל יהיה לי הרבה יותר התעוררות, כי אני יהיה בלי טלטול הדרך, באומאן אין את המוח ואין את הכוח, אני לא רוצה לקחת את החשק מהמקורבים החדשים אבל הנסיעה קשה מנשוא, בבית אני יודע בדיוק איך להיות ירא שמים, יש לי את החצות שלי

ומכאיב לאנשים, ואני אלך לברר את זה בעז"ה, אני לא רוצה שאנשים שעובדים למוסדות יכאיבו לאנשים, אבל בסוף אני חייב אנשים שיעבדו, אני לא יכול לעשות הכל, העסקנים אמרו לי שכדאי לא לפתוח את הבנין השנה, כי אסור להסתובב בלילות בהוראות ממשלת אוקראינה ועוד הוראות כאלו, והאנשים לא יבצעו את זה, וחבל לפתוח את הבנין, אולי נעשה רק בית כנסת לתפילה, וכל אחד ילך לחפש איפה לישון ולאכול, ולאף אחד לא יהיה טענות על היכל הקודש, כולם יהיו מרוצים, אבל אני כן רוצה שנהיה יחד כי כך מוהרא"ש ביקש ממני לעשות, לכן אני מבקש ממכם, אל תעשו לי עגמת נפש, אני רוצה שתבינו שאני לא יכול לעשות הכל לבד, אני לא יכול לעמוד בדלת של המקוה ולהגיד לאנשים לא להיכנס, אני לא יכול לשמור בלילות שלא יצאו החוצה, בבקשה תצייתו לכל מה שיאמרו לכם, אותו דבר יש בנוגע לכרטיסי הטיסה, ביקשתי מאברך יקר שעוסק בתעופה שיעזור לאנשי שלומינו להגיע, הוא ביקש שנאשר לו לא להתעסק בזה יותר, כי אנשים נפגעים ונעלבים ויש להם טענות, זה נכון שיש הרבה אהבה ואחדות אצל אנשי שלומינו, אבל אני לא אהיה מרוצה אפילו אם רק אחד לא באחדות, רק אם יהיה אחדות אצל כולם ממש אהיה מרוצה.

שלום בית – כך רצון השם

אנחנו עכשיו ביארציית של אהרן הכהן, ראש חודש אב, זה כתוב בפרשתינו, ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ד' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחודש החמישי באחד לחודש' כשמדברים

גלידה שבעים שנה, מלשבת במשרד ולאכול גלידה לא מקבלים התקף לב, רק מזה שניסיתי להכניס את העצות של רבינו בעולם וקיבלתי המון בעיטות בחזרה, בסוף הלב נשבר, מוהרא"ש אמר שאפילו רכב הכי חזק, בסוף נשבר ומסיים, ובטח לבו של אדם, על רכב שהלך אומרים המקום ימלא חסרונך, ומה אומרים על הלב שניסה לעשות ושברו אותו ושוב ניסה להכניס את העצות של רבינו ושוב פגעו בו.

לציית להוראות

ברוך השם שאנחנו לא נבהלים מכל השמועות, אוקראינה פתוחה וזה לא מקום סכנה, אפשר להיכנס אפשר לצאת אפשר להגיע לרבינו, בעזרת השם הכל ממשיך כרגיל בבנין, כמובן שחייבים לציית להוראות ממשלת אוקראינה, ולא רק הוראות הממשל, אלא על כל הסדר שיש בבנין, להקשיב לדברי האברכים המסורים ולא להיות חכמים, אני מקווה מאוד שאנשי שלומינו יצייתו לכל מה שיוורו העסקנים, יש אברכים שאומרים שרק אם ראש הישיבה אומר מצייתים, ואם הם רואים שהמקווה נעולה הם פורצים את הדלת, אז אני רוצה להגיד שמי שפורץ את הדלת של המקווה פורץ את הדלת שלי, אני לא רוצה אנשים שפורצים לי דלתות, מי שלא מסתדר עם האנשים שמינתי, שלא יבוא לאומאן, העסקנים אומרים לי שיש כמה אנשים שלא מדברים איתם והם כועסים על דברים שעשו, הרי אני אמרתי להם מה לעשות ומתי לנעול ומתי לפתוח, ומי שיש לו טענות יכול לפנות אלי ולכתוב לי מכתב שאברך פלוני מגיע בשם ראש הישיבה אבל הוא דורך על אנשים ופוסע על ראשי עם קודש, ופוגע

לי ללכת הביתה, ועכשיו אומרים לי לחזור, צריך לדעת שבכל המסעות שכל אחד עובר, יש את השם מ"ב, הקב"ה מסתתר מאחורי זה, והכל לטובת האדם, הקב"ה מקומו של עולם, זה נכון שיש לבן אדם צדיק במקום מסויים, ויש לו שם התעוררות, והוא רוצה לנסוע למורה דרך שלו, אבל צריך לדעת שאם זה לא קרה והוא לא יכול לנסוע, לא קרה כלום, ושום דבר לא נגמר, עדיין אפשר לעבוד את ד', לרבינו היה תלמיד ר' שמואל אייזיק, הוא היה כולו תבערת אש, והוא אמר פעם לר' נתן, אם אני הייתי מתפלל היום כמו אתמול, בלי שום התעלות נוספת, לא הייתי מסוגל לשרוד, כי כל יום צריך להתעלות יותר, אמר לו ר' נתן אני קיבלתי מרבינו לימוד אחר, שאם לא מתפללים ביום כיפור מתפללים בשם השם [למחרת יום כיפור], בן אדם מאוד רצה להתפלל טוב ביו"כ, אבל פתאום הרגיש חולשה ושכב כל היו"כ במיטה, במקום לחשוב, שהכל הלך, השנה הלכה לה וכו', תתפלל מחר.

להזהר מדרכי האמורי

אסור לעשות סימנים של דרכי האמורי, לא תנחשו ולא תעוננו, אנשים חושבים שאם נכבה להם הנר ביו"כ הנשמה שלהם נכבית, רבינו מלמד אותנו שאם הנשמה כבתה, מדליקים אותה מחדש, אמרו בשם צדיק אחד להרה"ק ר' אברהם ב"ר נחמן שאמר 'מי שלא אכל דג בשבת ידאג כל השבוע', אמר על זה ר' אברהם ב"ר נחמן, לא די שלא היה לי דג בשבת, האם עכשיו אני גם צריך להיות עצוב ולדאוג, לכל הפחות אהיה שמח, זה נכון שחלק מהדברים והמנהגים כתוב בפוסקים, למשל כתוב שמי שטועה בתפילה בשבת ומתחיל

מאהרן הכהן צריך לדבר דבר ראשון מהפעולות הגדולות שעשה בענין השלום, אהרן הכהן עסק בשלום בית, מוהרא"ש אמר פעם לרבנית שהיתה צריכה לעבור טיפול חירום בערב ראש השנה: אני נשאר כאן איתך השנה אני לא אשאיר אותך לבד בטיפול, והיא התחננה וביקשה ממנו שיסע לאומאן ויתפלל עליה שהטיפול יצליח, גם דבר זה קשור למה שדיברנו בהתחלה, שמי שיש לו לב לא שייך אצלו מקום כלל, בן אדם לא יכול להגיד רק כאן אני יכול לעבוד את השם, רק אם אסע לשם או לשם, מוהרא"ש לימד אותנו שאם רצון השם להיות בבית בראש השנה, אפשר לעבוד את השם משם, חז"ל אומרים לנו 'היכי דמי בעל תשובה', ועונים חז"ל שתשובה היא באותו מקום באותו זמן ובאותה אשה, כשיש לבן אדם אפשרות לעבור שוב את העבירה והוא לא עובר את העבירה זה נקרא תשובה, ומהרא"ש הסביר את זה, שתשובה עושים באותו מקום, מי שאומר כאן אני לא יכול לשוב בתשובה, כאן אני לא יכול ללמוד תורה אולי אם אסע לשם אצליח, אולי אם אסע לארץ ישראל ויהיה לי דירה בישוב הדעת אוכל ללמוד, ואולי אם הייתי נשוי עם אשה אחרת היא היתה מאפשרת לי ללמוד ולהתפלל, זה לא תשובה, תשובה היא באותו מקום באותו זמן ובאותה אשה, כאן במקום הזה, ובזמן הזה, בשנת תשפ"ב, וכשאתה נשוי לאותה אשה, כך עושים תשובה, זה נקרא בעל תשובה.

לא משנה מה היה – מתפללים מעבשיו

כל אחד עובר ויסעו ויחננו, עכשיו אני צריך ללכת לצריף בקעמפ, עכשיו אני צריך לעבור למקום אחר, עכשיו אומרים

ואחרי זה תהיה רק בשמחה, וסימן רע הכוונה שזה סימן שהעיניים לא שמורים, ושהמוח חושב מחשבות אסורות, ולכן תלך לפינה ותבכה להשי"ת, רבש"ע מה אני יכול לעשות, המוח שלי לא רוצה לציית לי, הוא כל הזמן בורח שוב ושוב למחשבות של עבירות, אני לא רוצה לחשוב שטויות, רבש"ע אני נופל שוב ושוב, אני רוצה טהרת המחשבה. ר' נתן אמר שהוא שמע פעם מרבינו דיבור, וזה היה נשמע כל כך נורא, כאילו שזה היה הדבר הנוראי ביותר, רבינו אמר ס'האט א פנים אז מ'מוז זיך פון א הרהור זייער היטן [יש ענין להישמר מאוד מהרהור רע], ר' נתן כותב שאז נתגלה לו השגות נוראות בעצם פגם הרהור שפוגם מאוד מאוד רחמנא ליצלן.

העצה למחשבות רעות – רק תפילה

ומה עושים עם היצר הנורא של הרהורים, יש עצה אחת, לזעוק אל ד', רבש"ע מה אני עושה כאן, אין לי כבר כח ליצר המבלבל אותי עם המחשבות כל היום, תסתכלו בתפילה הנוראה שכתב הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע ב'תפילה שקודם התפילה': היצר הבורע בקרבנו תמיד לא ינוח ולא י שקוט עד אשר מביאנו אל תאות העולם השפל הזה ואל הבליו, ומבלבל את מחשבותינו תמיד, אפילו בשעה שאנחנו עומדים להתפלל לפניך ולבקש על נפשינו הוא מבלבל את תפילתנו ומחשבותינו תמיד בתחבולותיו, ואין אנו יכולים לעמוד נגדו, כי נחלש שכלנו ומוחנו ולבנו עד מאוד, וכשל כח הסבל. ממש תפלה זו יש לנו להתפלל בשפה שלנו, רבש"ע אני רוצה ליזכות לטהרת המוח, רבש"ע מה אני יכול לעשות.

של חול, סימן רע לו, עדיין לא אומר שמותר לו להיכנס לקטנות ולעצבות, מה זה סימן רע לו? זה סימן שהתפלל בלי סידור, ולכן יתקן את עצמו ויתפלל מתוך סידור, זה לא אומר שיסתובב כל השבוע בעצבות, האברך הגיע לבית מדרש בליל שבת עם לבוש מפואר ושטריימל גדול ועם צעיף לבן, והוא התחיל אתה חונן לאדם דעת, זה באמת סימן רע, שעל אף כל הלבוש היפה שלו, הוא שכח לקחת סידור ולהתבונן קצת במה שהוא מדבר אל ד', וההלכה אומרת שהוא חייב להמשיך ולסיים את הברכה של אתה חונן לאדם דעת עד הסוף, אבל לא מתאים לו והוא חוזר לאתה קדשת את יום השביעי, הרי רצון הקב"ה הוא כעת לסיים את הברכה של אתה חונן ואסור לעשות אחרת מרצון השם, תלך ותתחנן להקב"ה בליל שבת 'חננו מאיתך חכמה בינה ודעת', חז"ל אומרים שרבינו הקדוש אמר שאם היה מאנשי כנסת הגדולה היה מכניס ברכת אתה חונן בתפילת שבת, כי צריך דעת.

הסימן – להישמר מהרהורים רעים

בשו"ת ברסלב שואל מישהו את מוהרא"ש מה לעשות אם נפל בטומאה בליל יו"כ, הרי הפוסקים עסוקים עם זה, ואף שאסור ללכת למקווה ביו"כ, מ"מ הצדיקים אמרו שמי שצריך מקווה הולך למקווה, גם אני הוריתי כך לבעל המקווה שישאיר פתוח את המקווה ביו"כ, והאברך מגיע לבית מדרש והוא שבור לרסיסים כי על זה כתוב בשו"ע שיש חשש שלא יוציא שנתו, והבן אדם שבור בכפליים, לא רק שנפילתי בליל קדוש כזה עוד יש לי קללה, ומוהרא"ש עונה בתשובתו, תעשה תשובה ותגיד תיקון הכללי, ותבכה להשי"ת שימחל לך,

במטבח, והלב שלו מתגעגע אל ד' בבכי, אברך יכול לקלח את ילדיו ובאמצע לזעוק בשקט בשקט אל ד', לא חייבים להיות עובד ד' דווקא בחדר הספרים ועם קופסת טבק והטישו ושאיף אחד לא יגע בהם, כשיש לאדם לב לא שייך אצלו מקום, בשלושים אלף מכתבים הראשונים כשהיו שואלים את מוהרא"ש על פרנסה, היה מוהרא"ש אומר לקחת פרנסה שלא צריכים להתשמש בפה, כדי שהפה יהיה פנוי לדיבור אל ד', תעבדו עם הידיים והרגליים ורק אל תעבדו עם הפה, אני הכרתי חסיד ברסלב שעבד במאפייה במחנה קיץ, מחנה גדול של אלפי ילדי סאטמאר, והוא אמר לי שהוא בוכה שם אל ד' כל הזמן, באמצע עשיית העוגות הוא כל הזמן מדבר אל ד'.

לעבוד את ד' בכל מצב וזמן

כשר' נתן הגיע לרבינו, אמר לו רבינו תלך עכשיו ותסתכל מה קורה אצל ר' אהרן רב העיר, הדלת היתה פתוחה כי כל הזמן נכנסו לשאול שאלות, ור' נתן הסתכל וראה מחזה הוד, איך שרב העיר יושב על שולחן ערוך ובוכה כמו תינוק ומתבודד אל ד' שרוצה להיות ירא שמים, ר' נתן חזר לרבינו, ורבינו אמר לו שבדיוק את זה הוא רצה שיראה, אפשר לבכות אל ד' ולהתגעגע אל ד' בכל מצב וזמן, היה חסיד ברסלב בשם ר' עוזר, הקומונסטים תפסו אותו וחייבו אותו לחלל שבת, על פי הלכה צריך לחלל שבת, כי רק על ג' עבירות יהרג ואל יעבור, והוא היה צריך לחתוך עצים ביער, מוהרא"ש סיפר איך הוא בכה שם בליל שבת בעת שחתך את העצים, רבש"ע ברגעים אלו יושבים רבבות יהודים ושרים לך זמירות שבת, ואני צריך לעמוד כאן ולחלל שבת, רבש"ע

לא להתייאש ברוחניות כמו שלא מתייאשים בגשמיות

נחזור לדברי ר' נתן, אם לא מתפללים ביום כיפור, מתפללים בשם השם, משום מה כשנוגע לעסקים, אנשים לא מתייאשים, אברכים פותחים עסק אחרי עסק, בעסק ראשון יצאו עם הפסד של חמש אלף דולר, ובעסק השני יצאו עם הפסד של חמשים אלף דולר, ואחרי זה קופצים לעסק חדש, ואומרים שכעת יש להם רעיון חדש שבטח ילך וכך הלאה, אבל משום מה ברוחניות הם אומרים שלא יצליחו כי כבר נפלו, תקחו התחדשות ברוחניות לפחות כמו בגשמיות, ואם מאוד רציתם להיות בכינוס כלל ישראל ולזעוק עם כולם שמע ישראל ד' אלוקינו, אבל התקשרו מהבית שצריכים את עזרתכם, תלכו הביתה, ותצעקו שם שמע ישראל, הקב"ה נמצא גם שם, אם אתה צריך להיות בייבי סיטר אתה יכול להיות עובד השם כשאתה בייבי סיטר, אתה לא חייב לרוץ לבית המדרש ללמוד כשהילדים לבד, תלמד בבית ותשמור על הילדים שלך.

לעבוד את ד' בסלון ובמטבח

ואם אתה שומר על התינוק, והתינוק בוכה, ואתה אובד עצות, תבכה איתו יחד, ותבקש מהקב"ה שאתה רוצה להיות ירא שמים, מוהרא"ש מספר ב'אשר בנחל' שהוא התאכסן פעם אצל חסיד ברסלב והתינוק צרח שם בבכי, אמר לו החסיד ברסלב, בדיוק כך אנחנו צריכים לבכות אל ד', לצרוח בבכי, רבש"ע עזור לי, ואל תחשבו שרק אם יהיה לך 'חדר ספרים', רק אז תוכלו להתפלל וללמוד, כי האמת היא שיהודי יכול לשבת בסלון, ויכול לעמוד

הייתי אתמול בקביעת מזווה בחנות חדשה שנפתחה כאן, לא רציתי שיעשו חנוכת הבית בימי בין המצרים, אבל קבעתי מזווה, ואז נזכרתי איך חשבתי ואיך הראש שלי עבד לפני שהתקרבותי למוהרא"ש, אני אספר לכם, על אף שאני מאוד מאוד מתבייש בזה, פני יאדימו כשאספר את זה, נזכרתי שהיה לי גיס שבהתחלה קירב אותי למוהרא"ש, ואמר לי, בוא וראה לך אברך שמסתובב אצל הרב שיק, והוא נראה יהודי פשוט אבל כולו דביקות בהשי"ת הוא מדבר כל הזמן אל ד', היום כשאומרים לי שמישהו מדבר אל ד' אני לא מבין מה רוצים הרי כולם מדברים, הרי כל נשימה ונשימה שיש לנו זה הקב"ה, אבל אז זה היה נשמע משהו ששייך רק לצדיקים גדולים, והוא לקח אותי למשרד קופת רבי מאיר בעל הנס באמצע בארא פארק, אנשים מביאים את הקופות צדקה, והוא סופר את הכסף ומסדר אותם, ובצד יש לו חבילת ספרים, ואנחנו עלינו שם וגיסי אומר לי תסתכל עליו, אני הייתי בטוח שאני אראה שם צדיק גדול שיושב עם בגדי משי, עם חגורת משי אמיתי, לא החיקוי, ואני רואה אברך שפאותיו כפופות לו על האוזן, וגיסי אומר לו שידבר איתי קצת ממוהרא"ש, והוא מתחיל להגיד לי שתמיד אפשר לדבר אל ד', ואני נמסתי, ולא הבנתי מה קורה כאן, יהודי פשוט מאוד, והוא מדבר אל ד', ברוך השם שהיום הדברים האלו הם דבר פשוט, אבל פעם זה היה חידוש נורא, איך יכול להיות שאני עם הבגדים החשובים שלי לא יודע שאפשר לדבר אל ד' וכאן יש אברך פשוט שעובד קשה ומדבר כל הזמן אל ד'.

בהיכל הקודש יש קודים אבל לא כולם מבינים את זה, כמו שיש קוד מעשה של תפילה, יש עוד קודים,

תרחם עלי, ככה הוא המשיך וחתך את העצים אבל הלב התגעגע אל ד' בעבודה גדולה ופנימית, והוא שר שם את כל הזמירות שבת באמצע עבודתו, כי הוא ידע שהקב"ה נמצא בכל המסעות של כל יהודי, 'שם מ"ב' נמצא בכל ויסעו ובכל ויחנו.

לחיות עם הקב"ה בכל המסעות

כשמגיע פרשה כזו של מ"ב מסעות יש לי חיות בקריאה, לא קוראים את זה במהירות, אלא מתבוננים במ"ב מסעות, כל אחד חושב איפה אני נמצא בכל מסע האם אני כעת בעלמון דלבתמה או ברימון פרץ, איפה אני בדיוק עכשיו תקוע בעולם, באיזה משרד של רופא או באיזה עבודה קשה שצועקים עלי, אני נמצא יחד עם הקב"ה, הקב"ה איתי במסע שלי, ואשרי האדם החי עם הקב"ה בעבודתו, אפשר לראות אברך שכשנכנסים אליו לעבודה ושואלים אותו מה קורה הוא מיד עונה ברוך השם כל כך טוב לי כאן, והוא מדבר עדין, וח"ו לא מנבל את פיו, ולא שוכח לרגע שהקב"ה איתו במסע, והוא מספר לאנשים סיפורים של תפילה, וכשאומרים לאנשים שיש לך 'סיפור של תפילה', אתה צריך להסביר בדיוק למה הכוונה, כי הוא יחשוב שהלכת לרב שיתפלל עליך, תגיד לו, היתה לי בעיה כזאת והייתי אובד עצות ממש, ולא ידעתי מה לעשות, עצרתי את הרכב בצד, ופתחתי את הפה, אמרתי, רבש"ע תעזור לי, רק מילים אלו, ופתאום הישועה הגיעה משם... וכך הוא מספר ללקוחות שנכנסים, כי הוא חי עם הקב"ה במסע שלו.

הסוד של דיבור אל ד'

של הבחור ושואל מה הבן שלו אומר, הוא אומר, אני קודם רוצה לדעת מה הצד השני אומר, וכשאתה שואל מה הבן שלו אומר הוא לא מוכן להגיד, הוא קודם רוצה לדעת מה הצד השני אומר, כי אם הצד השני יגיד שהם לא רוצים הוא יגיד שהאמת היא שהוא לא רצה, אותו דבר זה אני מתקשר לצד השני, מה אתם אומרים, אנחנו קודם רוצים לדעת מה הבחור אומר, מה מפחדים להגיד, כן אני מרוצה ואני רוצה כבר לסגור, ואני לא רוצה לחכות לילה.

למשל יש קוד בהיכל הקודש שאומר כך, אתה רוצה לשמוע בדיחה? שיעור עיון. זה הבדיחה, והפירוש הוא, ששיבה שלימה עם מלא בחורים שלומדים שיעור עיון ואף אחד לא לומד, המגיד שיעור מכין טוב את השיעור וצורח את נשמתו, ואולי שנים או שלושה בחורים אוחזים איתו ראש, אבל מאות בחורים יושבים בישיבה כמה שעות ולא לומדים כלום, זה בדיחה.

לחתפל על שמחה בשבת

תעשו לעצמכם מעשה של תפילה, מגיע עכשיו שבת קודש, ואתם יודעים שיש לחץ גדול בבית, תעשו תפילה, רבש"ע אני מתחנן אליך, אני רוצה שיהיה שמחה בבית, אני לא רוצה שיהיה לחץ וצעקות בבית, אני רוצה בית יפה ובית טוב, והיא צועקת עלי, והיא צודקת כי כל כך קשה לה, אבל רבש"ע תעזור לי שיהיה כאן שמחה בבית, הרי היום היא רציית של אהרן הכהן, כל עבודתו היתה לעשות שלום, בין איש לחבירו ובין איש לאשתו, וכשבעל ואשה נפרדו, הוא פגש את הבעל ואמר לו, אשתך רוצה לחזור אליך, והבעל אומר, מה פתאום היא לא רוצה ואני לא רוצה, סיימנו, ואהרן הכהן אומר לבעל, זה לא נכון, היא פשוט מתביישת, אבל היא אמרה לי שהיא באמת רוצה לחזור, והבעל אומר לאהרן הכהן הרי האמת היא שאני גם רוצה לחזור, אני רק אומר שאני לא רוצה כי היא לא רוצה, ואז הוא הולך אליה ועושה אותו דבר, ברוך השם שהקב"ה זיכה אותי לעסוק בשידוכים, יש הרבה שלבים קשים בשידוך, עם האבא ועם האמא וכו' ואחרי שסוף סוף מסכימים כל הצדדים להגיע לפגישה, אז מתחיל השלב הקשה באמת, אני מתקשר לאבא

באשערט – רק בשידוכים

יש כאלו שאומרים שחייבים להמתין לילה ולישון על זה, אין שום צורך בזה, חוץ מאלו שאומרים שפעם שמעו שמוהרא"ש אמר ככה למישהו והם חושבים שזה נוגע גם אליהם, נו, אני לא אומר לאנשים מה לעשות, אפשר לישון לילה וחודש ושנה וחמש שנים, פתאום מוציאים מהארון את המילה 'באשערט', אם זה 'באשערט' [אם כך נגזר] זה יהיה, הרי כל השנה אתה לא מכיר את המילה הזאת, אם הטשולנט נשרף אתה הופך את השולחן ואתה לא אומר שזה היה באשערט, ואם מישהו פגע ברכב שלך אתה לא אומר שזה היה באשערט, ואתה לא הולך לדיין לשאול מי צריך לשלם, אלא אתה לוקח עו"ד ולוחם איתו מלחמת חרמה, ואם סיכמת עם אשתך שבשעה שש יוצאים לאירוע, והיא מאחרת אתה מתחיל לצעוק עליה שהיא תיקח מונית ואתה לא לוקח אותה, ואתה לא אומר שזה היה באשערט שהיא לא תוכל להחליט איזה בגד ללבוש, ורק כשהבחור והבחורה צריכים להתחתן על פי התורה, מוציאים מהארון את המילה באשערט, שלא צריך ללחוץ ולא צריך

ותעודדי אותו, וכך עשה אהרן הכהן שלום בית, ולכן אומרים חז"ל שכל עם ישראל התאבל במיתתו של אהרן.

להיזהר מאוד לא לפגוע בה

מאוד מאוד קשה לפייס אשה אחרי שפגעו בה, כי אם עשית דבר לא נכון וצעקת, וזה משהו שיכול לקרות, אתה יכול להגיד סליחה, שלא תחשוב עכשיו שיש אישור מראש הישיבה לצעוק, אין דבר כזה, בבית לא צועקים, אבל אם ח"ו קרה דבר כזה אתה יכול לפייס, אבל אם פגעת בה ואמרת לה שהיא כמו אבא שלה ואמא שלה, לא כל כך יעזור לפייס, כי היא יודעת עכשיו מה אתה חושב עליה, והיא יודעת כמה אתה מזלזל בה ובהוריה, אנחנו נקבל על עצמינו כעת שנתחיל לדבר יפה בבית, מותר לדבר בבית, וצריך לדבר, אברך שאל אותי אם מותר לו להגיד לאשתו שכואב לו השפה שלה, שאלתי אותו תן לי דוגמא, הוא אומר שהיא ביקורתית כל הזמן, במקום להגיד, אולי אתה יכול להוריד את האשפה, היא צועקת, למה אתה לא הורדת את האשפה, אתה לא עושה כלום בבית, הרי היא יכולה להגיד כל דבר בשפה יפה, במקום להגיד אולי תעזור לי לבשל ולנקות, היא צועקת למה אתה לא עושה כך וכך, אמרתי לו, אתה חייב לדבר איתה על זה, אבל לא ברגעים הקשים האלו, תחכה עם זה שתראה שזה עת רצון, שיש לך שיחה נעימה, ואז תגיד לה, אשתי היקרה יש לי משהו שמאוד מפריע לי ואני לא רוצה להגיד כי אני לא רוצה להכאיב, אבל אני לא יודע בכלל אם זה קשור אליך, זה יכול להיות משהו שקשור אלי ולטבע שלי, אבל לי זה מפריע, והיא רק תרצה שתגיד כבר, ובסוף תגיד לה שמפריע לו

למה, כי עוד לא באשערט, ובשו"ע כתוב שמצוה מן המובחר להתחתן בגיל שלש עשרה, נכון שאנחנו בגלות, ולא מתחתנים בגיל הזה אבל לא צריך להוסיף עוד ועוד ועוד.

הטיפול של אהרן הכהן

כשאהרן הכהן היה ניגש לאברך שיחזור לביתו, ויעשה שלום בית, אומר לו האברך, אני לא מוכן, אני ישבתי לפני שבוע אצל המטפל קורח, והוא אמר לי שהיא לא בשבילי, ויש לה בעיה כזאת וכזאת, משהו מ-ABCD וכל השידוך בכלל לא מתאים לי, ואהרן הכהן מתחנן אליו ואומר לו, אשתך כל כך מעריכה אותך והיא רוצה אותך, והבעל אומר, זה לא נכון, היא אף פעם לא אמרה לי את זה, עונה לו אהרן הכהן, כי אתה לא אמרת לה מילים טובות ולכן היא לא נתנה לך מילים טובות, אומר הבעל לאהרן הכהן, פעם אחת כן אמרתי לה, אמרתי שאני די מרוצה, וגם אמרתי שהאוכל היה טעים והבית היה מסודר, אומר לו אהרן הכהן, למה לא דיברת איתה בשפה שלה, למה לא דיברת איתה עליה בעצמה, תגיד לה כמה שאתה באמת מעריך אותה ושאתה כל כך רוצה אותה, וכמה היא מביאה לך שמחת חיים, רק אמרת לה שיש לה חולשה כזאת מאבא שלה וחולשה כזאת מאמא שלה, תגיד לה מילים טובות, ואז אהרן הכהן הלך לאשה ואמר לה כמה שהבעל רוצה אותה, היא אומרת שזה לא נכון, כי הוא לא מגיע הביתה ורק יוצא עם חברים כל היום, ואהרן הכהן אומר לה, תתחילי את לתת לו מילים טובות, זה נכון שהוא צריך לעשות את זה, אבל לפעמים צריכה האשה להיות הבעל, יש מכתבים כאלו שמוהרא"ש כותב לנשים תהיי עכשיו הבעל, את תנחמי אותו

לפגוע בי, הייתי צריך ללכת למקווה אחר, אבל לא ענינו כלום לאף אחד לא החזרנו מלחמה, הבלגנו, ולכן רואים כעת סייעתא דשמיא, העיירה כאן נבנתה רק לפני שלש שנים, וב"ה יש כאן כבר ארבע מקוואות, הגויים מעלים כאן את מחירי הדירות, ולכן אנחנו נתפשט עוד יותר באיזור, נעשה כאן עוד איזור של דירות ועוד איזור, המחזו ליברטי יותר גדול ממחזו ברוקלין, אנשים לא מבינים איך יש כאן סייעתא דשמיא, התשובה היא כי עשר שנים שלא יכולתי להכניס את הבחורים לאף מקווה במחנות הקיץ, כי לא נתנו לי להיכנס, עשר שנים שהייתי צריך לסמוך על תשובת הרה"ק המנחת אלעזר זי"ע שאפשר לטבול בבריכת שחיה, ולכן הקב"ה עוזר לנו עכשיו, ועושה כאן דברים מעל לדרך הטבע, יש אצלי חביבות יתירה לספריו של הרה"ק ממונקאטש, הוא מתחיל את ספרו 'דברי תורה', עם דברי הרה"ק ר' נתן ב'שיחות הר"ן', מה יש יותר חשוב מזה, ב"ה שגם היום הבחורים נהנים כאן אף שאין כאן את כל מה שיש בקעמפ אחר, הגיעו אלי הורים ואמרו לי, שחייב להיות שהבחורים אוהבים ללמוד, כי אם הם היו נמצאים כאן במחנה, הם היו שורפים את כל המחנה, אין פה שום דבר נורמלי... ב"ה הבחורים מגיעים כאן ללמוד תורה ולשמוע דיבורי יראת שמים. אשרינו.

שמדברים ככה, ותן לה דוגמאות למה אתה מתכוון, ואיך אתה רוצה שידברו איתך, אבל כשהיא לחוצה וכועסת זה הזמן רק לעשות, והזריז הרי זה משובח, לא מדברים על שום דבר, מסיימים את האירוע המתוח ומתחילים להיות שמח, ובזמן אחר ידברו מזה.

זוכים לנסים כשמבליגים ומוותרים

ד' יעזור שנוכל לציית לרבינו, שהמוח שלנו יפתח והעיניים שלנו יפתחו ונראה שהקב"ה איתנו, והוא מנהל את העולם, השבוע אומרים 'חזק חזק ונתחזק', זה מה שקיבלנו מרבינו, אנשים מסתובבים אצל אדמורי"ם חשובים מאוד, ואשרי מי שמקבל מהם דברים טובים, אנחנו ב"ה זכינו שהתקרבו לרבינו, ורבינו נתן לנו את החומש במתנה, כל יום קצת חומש ועוד קצת חומש, והנה סיימנו את חומש במדבר, עוברים על הפרשה מתחילת שבוע, ביום ראשון עד שני וביום שני עד שלישי, ולא מחכים ליום שישי כי מאוד קשה לעבור על כל הפרשה ביום אחד.

ד' יעזור לנו שיהיה חודש טוב ושבת מלא בשמחה, וכעת שמגיעים תשעת הימים צריך להתפייס, הרי כל החורבן היה בגלל שנאת חינוס, ואם מישוהו אומר משהו צריך להבליג, הרי כשפתחנו את הישיבה עברנו רדיפות נוראות, לא יכולתי ללכת למקווה כי חיכו לי אנשים

דברים שנאמרו אחרי לימוד הדף גמרא

ברוך השם מיר האבן זוכה געווען צו לערנען א דף גמרא

מרוויח כלום, מותר לו ללוות רק אם יש לו חשבון מסודר איך הוא הולך להחזיר ואיך הוא הולך לחיות בשנה זו.

אם השאלה היא האם מותר ללכת למקומות כאלו שלומדים מקצועות כאלו, זו שאלה פרטית, כי בכל מקום לומדים בצורה אחרת, מורים אחרים, ותלמידים אחרים, וכל מי שיש לו שאלה כזאת צריך לשאול באופן נפרד.

נראה לי שכבר סיימת את כל השאלות, ואתה מחפש מתחת לאדמה משהו לשאול, כי אני לא כל כך מבין את השאלה.

ש. למדנו על כיבוד אב ואם של גוי, דמא בן נתינה, איך זוכים להגיע לזה?

ת. רבינו מלמד אותנו אמונה ברורה, כמה שיש לאדם יותר אמונה, הוריו מקבלים אצלו יותר חשיבות, כי הוא מבין שהכל זה הקב"ה, ואין לו שום טענות אל ההורים, אני שמעתי את זה מהרבה אנשי שלומינו, שאחרי שהתקרבו לרבינו קיבלו רגש עז להורים שלהם, לכבד אותם באמת, לדבר אליהם בצורה יפה, להתקשר אליהם כל יום, לעלות לבקר אותם, לעזור להם במה שהם צריכים.

ילדים קטנים כועסים על ההורים, אבא שלי לא הרשה לי את זה ואת זה, ואחרי זה גדלים עם זה, ומתביישים

עבודה זרה דף כג.

אנחנו רואים מהדף גמרא היום, את גדולתם וחשיבותם של בני ישראל, ככה ביום יום אנחנו לא קולטים כמה חשובים בני ישראל, אבל כשלמדנו על הנמיכות קומה של אומות העולם, שהם עושים עבירות מגעילות ונוראות עם בעלי חיים, כעת רואים כמה יהודים קדושים וטהורים. מה רציתם לשאול?

ש. האם ללמוד מקצוע זה בגדר השתדלות לפרנסה?

ת. אני לא כל כך מבין את השאלה, מה זה משנה אם זה כן נקרא השתדלות לפרנסה או לא, האם יש כאן שאלה להלכה, אם מותר ללמוד מקצוע, התשובה היא שמותר, מה זה משנה אם זה נחשב להשתדלות לפרנסה, מה השאלה כאן, מי שהולך ללמוד מקצוע לא יצא ידי חובת השתדלות, בסוף הוא צריך להביא פרנסה, ומי שלא הולך ללמוד מקצוע, גם לא חייב לעשות השתדלות להביא פרנסה, בסוף צריך להביא כסף הביתה לפרנס את האשה והילדים ולשלם שכירות, אם כן למד מקצוע או לא למד מקצוע, אם כן יצא לעבוד, או שהוא משיג את הכסף בלי לעבוד.

אם השאלה היא האם מותר ללוות כסף כדי ללמוד, התשובה היא שאסור ללוות כסף בלי חשבון, אם בזמן הזה הוא רק לומד מקצוע ולא

לפני שנה, ושמע את זה בשיעורים שצריך לקום בפני האבא, והוא אמר לעצמו, את כל מה שראש הישיבה אומר אני אעשה, אבל את זה אני לא אעשה, כי יש לי משפחה שידעת טוב לרדת על אנשים ולצחוק על כל מי שעושה משהו מוזר, אבל אחרי תקופה ששמע עוד ועוד שיעורים, הוא החליט שהוא עושה את זה, והוא הולך הביתה, ושומע את הפסיעות של אבא שלו, והלב שלו התחיל לדפוק חזק, והאבא נכנס, והוא נעמד מלא קומתו, וכמו שאומרים בשיעור באמת כך היה, כולם התפוצצו מצחוק אדיר, ירדו עליו ופגעו בו, האבא והאמא והאחים כולם צחקו עליו, בפעם השניה פחות צחקו, ובפעם השלישית אמרו לו שזה דבר מאוד יפה, ואחרי זה האבא כבר ביקש את זה מכולם.

ש. מה עושים שהאבא אומר לשבת ולא לעמוד?

ת. אם אבא שלך אומר לשבת, אתה מתיישב אחרי זה, קודם כשהוא נכנס אתה עומד, כי ככה כתוב בשו"ע, ואם הוא אומר לך לשבת, תשב.

ש. איך מתרפאים מהכאב שיש נגד הורים?

ת. על ידי העצות של רבינו, לגרוס המון משניות וללכת כל יום להתבודדות, יכול להיות שזה יקח כמה שנים, אבל בסוף זה עובר, דיברתי עם אנשי שלומינו שאמרו לי שהיו להם המון כאבים נגד ההורים, הם הרגישו ממש נתק רגשי, לא הרגישו שום קשר להורים, אבל אחרי תקופה קיבלו את הרגשות בחזרה, גם אם ההורים רדפו אותם, הם התחילו לרחם על ההורים שעברו מה שעברו עד שרדפו את הילדים.

עם ההורים וכו', אבל אחרי שמתקרבים לרבינו ומקבלים אמונה חזקה, רבינו מרפא אותנו, מקבלים חיבור ורגש למצוות, ובפרט למצוות כיבוד אב ואם.

אני פוגש בשמחות סבים שיש להם נכדים כאן בקהילה, ואומרים לי שהנכד היחיד שמתקשר אליהם כל יום שישי, זה הנכד שהתקרב כאן לרבינו, שמעתי את זה מהרבה אנשים, שהנכד היחיד שמתקשר זה הנכד שהתקרב לרבינו, זה דבר כל כך יפה להתקשר בכל ערב שבת לסבא ולסבתא ולהגיד להם גוט שבת, אמא שלי מאוד שמחה כשהילדים שלי מתקשרים בכל ערב שבת, הכלות שלי מתקשרות אליה כל ערב שבת, מי מתקשר היום לסבא שלו, מי מתייחס לסבא שלו, מגיעים רק בחנוכה כדי לקחת דמי חנוכה, אבל אם יש להם נכד בברסלב הם זוכים לטלפון כל ערב שבת.

יכול להיות שבהתחלה זה יהיה לא נעים ואפילו קשה, כי הסבא מתפלא מה קרה פתאום שהוא מתקשר, אבל אחרי שלשה שבועות זה הופך להיות דבר כל כך נעים, כמו שאני מלמד את הבחורים לעמוד כשהאבא נכנס הביתה, כי זו הלכה מפורשת, בהתחלה זה לא נעים, בחור אחד אמר לי אם אני יעמוד לאבא שלי, אני יהפוך להיות הצחוק של המשפחה, אמרתי לו, שבשבוע הראשון באמת יצחקו עליו, אבל לא סתם יצחקו אלא פשוט יפלו מהכסא מרוב צחוק, ובשבוע השני רק יחייכו, ובשבוע השלישי זה יהפוך לדבר נעים, ובשבוע הרביעי האבא יגיד לשאר הילדים, למה אתם לא מכבדים אותי כמו ילד זה שמכבד אותי.

עכשיו אמר לי אברך שהתחתן ממש לאחרונה, שהוא נכנס לישיבה

חמש עשרה שעות ביום, תיסע לאבא שלך ותעזור לו, זה רק שלשת רבעי שעה נסיעה, תלך ותעזור לו, תוריד לו את הנעליים, תלביש לו את נעלי הבית, ותסדר לו את החולצה, מצווה גדולה ורבה עד מאוד.

ש. מה עושים אם ההורים גרים במדינה אחרת?

ת. זה יותר קשה, אבל כשהורים גרים באותה מדינה, גם אם זה כמה שעות נסיעה, צריך לעשות את זה, כמה שאפשר, בפרט לפני החגים, ובפרט לפני סוכות, שההורים לא יסחבו את הקרשים ואת הסכך, תלכו לעזור להם.

כשיושבים כאן בקיץ צריך מאוד להיזהר כששותים כאן קפה או תה, כי יש הרבה זבובים, והם יכולים ליפול, צריך כל פעם להסתכל בתוך הכוס, אם אין שם משהו בפנים, אפשר ח"ו לעבור על כמה לאווין ואיסורים.

עבודה זרה דף כד.

אני רואה שמגיעים לכאן חסידי סאטמאר שנמצאים כאן באיזור ההרים, לכן אני רוצה להגיד לכם, שגם אני חסיד סאטמאר, ואל תיבהלו מזה שלומדים כאן את הדף, אני זוכר שפעם אחד אמר מוהרא"ש, אם תחתכו את הורידים שלי תראו שיוצא דם 'סאטמאר', מוהרא"ש אמר, אני דור רביעי של חסידי סאטמאר, ואני יכול להגיד שאני כבר דור חמישי של חסידי סאטמאר, אבי שליט"א, וזקיני הרה"ק ר' יחזקאל, ואביו ר' יצחק אייזיק, ואף אביו ר' משה עוד היה אצל הרה"ק מסאטמאר.

כשהרה"ק ר' מאיר שפירא ייסד את הדף גמרא, הוא עבר בין כל גדולי הדור והאדמו"רים שיעזרו לו להכניס את הרעיון שכל יהודי יוכל ללמוד כל

בפרט כשיש לאברך אבא מבוגר, הוא חייב לתפוס מהר את המצווה, אם לא מכבדים את ההורים, ופתאום אחד ההורים הולך לעולם שכולו טוב, יש לבן מצפון נורא, שזה לא עוזב, אני מקבל כל יום מכתבים מאנשים, ואני אומר לכם שאחד הכאבים הגדולים ביותר שיש לאנשים, זה המצפון שיש להם אם לא עזרו להורים, הם מרגישים שהאבא או האמא מתו רק בגללם, כי לא הסתכלו עליהם.

בשנה שעברה הייתי בארץ ישראל, והיה שם אחד מאנשי שלומינו שאבא שלו נפטר באותו שבוע, והאברך זכה לכבד את הוריו על אף שהיה מאוד קשה וכו' וכו' ורק בגלל שהתקרב לרבינו הלך לעזור לאבא שלו, והלך איתו לבית חולים והלך איתו לכל מקום, והאחים הם מאוד מוצלחים, מגידי שיעור ותלמידי חכמים, והגעתי לנחם שם את האבלים, האחים האחרים פשוט הרגישו שלא יכולים לסבול את המצפון הנוראי, הם אפילו לא התקשרו לאבא לשמוע איך הוא מרגיש, הם שלחו לי מכתבים ודיברו איתי, מה אפשר לעשות, הם מרגישים שהרגו את האבא, היה מאוד קשה לחזק אותם.

השאלה שלך היא שאלה מאוד טובה, איך מוציאים את הכאב, והתשובה היא על ידי אמירת משניות בכל יום, והתבודדות בכל יום, ובשעת ההתבודדות אומרים, רבש"ע מי אני ומה אני, למה אני מנהל חשבונות נגד הוריי, מדברים כמה דיבורי אמת מהלב, וכך מוציאים את הכל.

אבא שלך קם מוקדם, ובשש בבוקר הוא כבר נשען על המקל שלו אחרי תפילת שחרית, ואין לו מה לעשות, מה אנחנו נעשה, אם אנחנו לא נלך לבקר את הורינו, גם הילדים שלנו לא יבואו אלינו, ונשב ככה על המקל

לכושים ולגויים נמוכים, אומר ר' נתן שבשעה שיהודי שבור מאוד והמקטרגים מקטרגים נגדו, אם תיקח באותו זמן את היהודי ליד הגוי תראה את ההבדל, ולכן הקב"ה אומר לנביא תשווה את בני ישראל לכושיים, ואז תראה את ההבדל העצום שיש להם, נכון שהם רחוקים, ונכון שעדיין לא מתנהגים כמו שצריך, אבל תראה את היהודי ליד הבני כושיים, ותראה כמה הוא קדוש ויקר.

• הקדושת לוי זי"ע אומר אותו רעיון על הלבנה והחמה, הוא שואל שיש להבין מה הפיוס שעשה הקב"ה ללבנה אחרי שהקטין את הלבנה, והוא נתן ללבנה את הכוכבים, הרי בסוף הלבנה התקטנה ומה יעזור שנותנים לה כוכבים, ומתוך הקדושת לוי זי"ע שהקב"ה הביא ללבנה כוכבים קטנים, ואז היא תראה שהיא לא קטנה בכלל, והיא ענקית ליד הכוכבים, אולי ליד השמש היא קטנה, אבל ליד הכוכבים היא גדולה, מספרים שהרה"ק הקדושת לוי זי"ע היה מאוד שבור יום אחד כשקם בבוקר, ולא היה לו כח לקום, הוא הרגיש שהוא רחוק מאוד, ולא עשה עדיין כלום בחיים, הוא היה בשפלות נוראה, והוא זעק מיד בבוקר ברכת שלא עשני גוי, וכשהגיע לבית מדרש הוא כבר לא בירך ברכה זו, כי את זה הוא כבר בירך בבית, זה מה שנתן לו כוח לקום וללכת לעבוד את ד', לכל הפחות אני לא גוי.

• אני אומר אותו דבר, אני יודע שאני כלום ולא עשיתי כלום, אבל אם תניח אותי ליד פרק 'אין מעמידין' וטוב לי, אני כבר יכול ללכת לבית מדרש היום, יש לי כבר משהו, אני רחוק מהגוי, יהודים יראי השם תמיד שבורים, בפרט אנשי שלומינו, כי רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן שאחרי שמתקרבם לצדיק מרגיש האדם

יום דף גמרא, כולם צחקו עליו, כי זה לא נחשב גמרא, מה למדת בדיוק? אפשר לבחון אותך? עד שכמה רבנים החליטו כאן להקשיב לו, ובעת שהיה כנס של אחד המפלגות ייסדו את זה, ומנהיגי ישראל הבינו שזה יכול לגרום בלבול נורא לאנשים, כי אנשים חושבים שאם יש דבר אחד טוב הכל טוב, ואם שם לומדים גמרא אז הכל טוב, וגם הרבה מגידי שיעור ניצלו את זה שיהיה להם במה ומקום לדבר בעד המפלגות והציונות, ולכן צדיקי הדור יצאו נגד זה בחרב ובחנית, אבל היום זה לא קשור למפלגות, קודם כל המפלגות בעצמם מפולגים ומרוסקים, אין מפלגה בכלל, מי שקצת יודע פאליטיק יודע על מה אני מדבר, וחורף מזה שהגמרא לא קשור היום כלל למפלגות, זה משהו חוצה כל מפלגה.

• ואולי בבדיחותא אפשר להוסיף עוד טעם, שהצדיקים לא אסרו 'לגרוס' גמרא, רק ללמוד, וכאן לומדים יותר בגירסא, אם תגיד שמה שאני אומר עכשיו זה ליצנות, אין לי בריה, לפעמים אני צריך לדבר כך, עם עקש תתפתל, אני מחכה לראש השנה, כדי שאוכל להגיד שבשנה הבאה מסיימים את הש"ס, כי בתשפ"ז מסיימים ש"ס, ורק בראש השנה תשפ"ו אפשר להגיד 'שבשנה הבאה מסיימים ש"ס', כל מי שלמד כל יום דף גמרא יהיה בשמחה גדולה בסיום הש"ס.

• אני עדיין לא יכול להירגע מקדושתן של ישראל שרואים בדפים אלו בגמרא, רואים כמה אנחנו רחוקים משפלותן של אומות העולם, ביום יום בן אדם שבור לגמרי, מי אני בכלל ומה אני בכלל, יש פסוק בנביא, 'הלא כבני כושים אתם לי בני ישראל', שואל הרה"ק ר' נתן, איך יכול להיות שבני ישראל נחשבים

של פרישות, 'מי שהוא קדוש ומשרתיו קדושים' וכו', והאמת היא שקדושה וטהרה זה לעשות את מה שהקב"ה אמר, צריך מאוד להיזהר מאלו שאומרים להתנהג בבית בפרישות יתירה.

• מה זה קדושה וטהרה, מה זה אומר שצריך להתקדש בבית, הכוונה היא לקיים את דברי השולחן ערוך, זה נקרא קדוש, לשמור על ההלכות זה טהרה, להכניס בבית נערוו"ן זה לא קדושה וטהרה, על זה צריך רופא, כל כך כואב לי שלוקחים אברכים שהיו יכולים מאוד להצליח בחיים הם היו יכולים להיות בריאים, וקרעו להם את הנפש ואת העצבים, הם נהיו משוגעים לגמרי מזה ששיגעו אותם לחיות בפרישות, ולעשות פרצופים של קדושה, רבינו אומר אם זה כל כך פשוט לעשות עם העיניים צורה של קדושה, ולשבת בקצה הכסא, על מה יש לנו להתפלל 'וטהר לבנו לעבדך באמת', הרי אפשר לעשות את זה בדקה אחת, יושבים כך בסוף הכסא וגונחים גניחות, כל אחד יכול לעשות את זה, והאמת היא שקדושה וטהרה זה לקיים את ההלכות מתוך שמחה וכו' וכו' וכו', לא מתוך עצבים וכעס.

• תסתכלו בגמרא מה מספרים על האמוראים, רב כהנא התחבא מתחת למיטה של רב, מעניין מאוד שאף אחד לא לומד את מה שצריך ללמוד מזה, יש רק שאלות איך רב כהנא נכנס לשם, למה לא רואים מה למעשה היה שם, שהוא ראה איך הצדיק חי בקדושה וטהרה עם שמחה, כשאני התקרבותי למוהרא"ש שמעתי שמוהרא"ש אומר שאי אפשר לדון את הבחורים כי יש להם נסיונות, אבל האברכים מסתובבים עם מוח נקי, ואני יושב בשיעור ואני חושב לעצמי הרי האמת להיפך לגמרי, לבחור אין כאלו נסיונות

שפלות נוראה, וחייבים התחזקות, ופרק זה מחזק אותנו.

• פעם הייתי אצל מוהרא"ש והייתי צריך חיזוק גדול, ומוהרא"ש אמר לי שגם הוא עובר את זה וגם הוא שבור, אמרתי לו שזה לא נותן לי חיזוק, כי מוהרא"ש הוא צדיק ויהיה לו לכל הפחות את העולם הבא, אבל לי אין את העולם הבא ולא את העולם הזה, מוהרא"ש התחיל ממש לבכות שהוא לא צדיק והוא כל כך רחוק, ואז ראיתי איך הצדיקים שבורים בעיניהם, ואיך הם מרגישים שפלות נוראה, והפלא הגדול הוא שלפעמים מגיע התעוררות לכן אדם שהוא באמת נמוך, והוא מתעורר ומרגיש בעצמו שהוא ממש בתחתית שבתחתית, ואז היצר הרע אומר לו, אתה ממש כמו הצדיקים הגדולים שהרגישו שפלות, ובאמת אתה צדיק, ירחם השם, הס"מ מנסה לתת בעיטות לכן אדם מכל צד, קודם הוא שובר אותו לגמרי שהוא כלום, ואז כשרואה שהבן לוקח את עצמו לידים, הוא אומר לכן אדם האמת היא שאתה אדם גדול ויש לך שברון לב כמו הצדיקים הגדולים, צריך הרבה להתפלל על זה, וחייבים להתבודד על זה.

• אבל זה בטוח שאנחנו צריכים להחיות את עצמינו שאנחנו יהודים, אנחנו קדושים, יש שיר ישן ששר ר' יהונתן שווארץ, אידן זענען שיין, אידן זענען ריין, אידן זענען נאר פאר קודשא בריך הוא אליין. [עם היהודי הוא עם יפה, הוא עם טהור, עם יהודי שיין להקב"ה לבדן].

• צריך מאוד להיזהר מהיצר הרע שנקרא 'פרום', יצר הרע של בלעם, דיברנו על זה אתמול בשיעור ליל שישי, אני לא יודע מי היה אתמול, בלעם היה מנהיג מאוד פרומער, הוא סגר את עיניו והתחיל לדבר ממדרגות

דרך ארץ וחסידות זה לא כמו כל ההלכות של השו"ע, אותו דבר מי שמחזיק חתיכת פיצה ביד, שיש בזה יותר מכביצה, אי אפשר להגיד עליו שהוא עובר על השולחן ערוך, כי זה רק הלכות דרך ארץ וחסידות.

יש הלכה פשוטה בשולחן ערוך [סימן ק"ע סעיף ה']¹, שאסור להסתכל בפני אדם שאוכל, ואכן אבא שלי לימד אותי מגיל קטן, שמורידים את העיניים ולא מסתכלים בפני מי שאוכל, כי יראי השם מקפידים אף על הלכות סעודה ודרך ארץ וחסידות, אבל כשיש יהודי שמסתכל על חברו כשאוכל אי אפשר להגיד עליו שהוא עובר על השו"ע, כפי שכבר מביאים הפוסקים לבאר את כל ההיתרים למה אנשים מסתכלים, אבל כך נוהגים, והביאור הפשוט הוא, שיש הלכות שהם איסורי כריתות ואיסורים חמורים ושאר הלכות שאסור לזוז מהן אפילו לא כקוצו של יוד, אבל יש כמה הלכות בודדות שהם רק הלכות דרך ארץ וחסידות, ולא שייך להגיד שמי שלא מתנהג כך, לא מתנהג כפי השו"ע.

בסימן רל"א כשהמחבר מדבר על 'בכל דרכיך דעה', המחבר בעצמו מונה כמה וכמה מדרגות בזה, שלא יהנה בעולם הזה, וכל מעשיו יהיו לשם שמים, באכילה ובשתיה, בהליכה ובישיבה ובקימה ובשיחה וכל צרכי הגוף, ואף אם רעב וצמא לא יאכל וישתה להנאתו, ואף אם יושב בסוד ישרים ובמקום צדיקים אסור לעשות כן להנאת עצמו אלא לשם שמים, והמחבר מונה כמה וכמה דברים נוספים, וראה זה פלא, שרק בדברים שנוגעים ליסוד הבית היהודי, שם מצאת את הסימן הזה בשו"ע, ורק שם אתה רוצה שיתנהג בקדושה יתירה, למה כשאתה שותה את הקפה שלך אתה לא חושב בכל

שיש לאברך, ואז מוהרא"ש אמר לי שכל הנסיונות האלו מגיעים מזה שמלמדים את האברכים בצורה מעוותת, מלמדים אותם את התורות של בלעם, אם יש לשואל שאלות לשואל, אפשר לשאול.

ש. למעשה מי שרואה בשו"ע רואה את שני הדרכים, יש גם דרך של פרישות?

ת. אני לא יודע בדיוק על מה אתה מדבר, ואני לא יכול לדבר יותר מדי בענין זה ברבים, בשולחן ערוך יש המון הלכות, ואולי אתה מתכוון לסימן רל"א בכל דרכיך דעה, שיהיה הכל לשם שמים, ואם לזה היתה כוונתך אני יכול לענות לך רק מה קצת ממה ששייך לענות כאן ברבים, תדע לך שרוב רובו של השולחן ערוך זה הלכה, אבל יש בערך חמש אחוז מהשולחן ערוך שזה לא הלכה אלא הנהגות והלכות דרך ארץ, אני יכול לתת לך דוגמא מהלכות סעודה, זה משהו שאפשר לדבר ברבים, יש הלכה בסימן ק"ע [סעיף ז']², שאסור לאכול יותר מכביצה, ולבית יוסף אסור להחזיק ביד חתיכת אוכל יותר מכביצה, ואכן יש יראי השם שמקפידים בזה, אבי שליט"א מקפיד מאוד על כל סעיף בשו"ע, ואם הוא צריך לאכול תירס, הוא לא יחזיק חתיכת תירס גדול, אלא יחתוך את זה לחתיכות שלא יהיה חתיכה יותר מכביצה, ואתה כן אוכל כשאתה מחזיק בחתיכה גדולה של תירס, האם אפשר להגיד שאתה דורך על השולחן ערוך ואתה מתנהג שלא כשולחן ערוך, אל תהיה בשקט עכשיו, התשובה היא בוודאי שלא, מי שלא מתנהג כך לא נחשב שעובר על השולחן ערוך, כפי שכבר כתב השערי תשובה שהאידנא רבים דשו בה ושומר פתאים השם, כי הלכות

שהדרך היחידה לעבוד איתו זה רק אם עושים לו מבצעים רק בשבילו, האם אפשר לעשות כך, הרי הילדים האחרים יקנאו בו?

• ת. זו בעיה רצינית, זה נכון שאני אומר למלמדים שיקחו את הילד שמשתולל ויעשו אותו לגבאי, ויעשו לו מבצעים, אבל מצד שני מגיעים הורים וטוענים שיש להם ילד שמתנהג יפה, ובכל השנה המלמד לא מסתכל עליו בכלל, הוא רק עסוק עם הילדים האלו שמשתוללים ומפריעים, ובהם המלמד משקיע כוחות ומילים טובות, ההורים טוענים איך יכול להיות שדווקא הילד שהמלמד היה צריך להתקשר לאבא שלו שיקח אותו הביתה או שישלח אותו לטיפול, דווקא אותו עושים גבאי ומגדילים אותו, לכן המלמדים צריכים מאוד להיזהר שכל ילד בכיתה יקבל את התשומת לב שלו, נכון שהילדים שמשתוללים צריכים יחס מיוחד, אבל חייבים שבכיתה כולם ירגישו שווים, ויש לתת יחס לכל ילדי הכיתה, אם הילד הזה גבאי, אז הילד השני יקבל תפקיד אחר, והילד השלישי תפקיד שלישי, אסור לקפח אף ילד בכיתה, זה נכון שאתה לא יכול להוציא אותו ולשלוח לעזור משהו באמצע הלימודים, כי הוא כן מבין מה שלומדים והוא שותף ללימודים, אבל תן לו איזה תפקיד חשוב אחר, יש לי אותו דבר עם הבחורים, שאם אני שולח בחור שמפריע שילך לעזור במטבח, הבחור הטוב גם רוצה ללכת, אבל אני רוצה שהבחור הזה ילמד כרע, ואני זוכר בעז"ה לתת לו את הכבוד שלו במקום אחר.

ש. למה באמת יש דווקא לאברכים החשובים בלבושים של פרישות בנושא הבית היהודי?

לגימה מהקב"ה, הרי בזה כל כך פשוט לך שאתה לא הולך נגד השו"ע על אף שאתה לא מכון בכל לגימה לשם השם.

• ללכת ולהגיד לאברכים שבשו"ע כתוב רק פרישות וחומרות על הבית היהודי, זה עון נורא, אני לא יכול לדבר מספיק ברור בנושא, אני מקווה שברור לך.

ש. איך אדם יכול לדעת מה כן לעשות ומה לעשות?

• ת. זה יפה מאוד לקיים את הסימן הזה בשו"ע, אבל למה אתה לא לוקח את הסימן הזה לדברים אחרים, כל עוד שאתה לא לוקח את עצמך לעבודה של קדושה בענייני אכילה אל תעבוד על פרישות בבית, כי אם לא תאכל, לא יקרה לך כלום, אבל אם תהיה פרוש, אתה תיפול בשאול תחתית, הרי אתה מסתובב בין האנשים ויש לך נסיונות כבדים מנשוא, ואתה לא מצליח לשמור על העניינים ועל המחשבות, איך אתה מעיז לקחת דווקא את הנושא הזה לקדושה יתירה.

• אין הכי נמי שכל אדם צריך כל הזמן לעשות לעצמו התבודדות, ולראות איך הוא יכול לשפר את עצמו בסימן זה של 'בכל דרכיך דעהו', ולעשות מה שהוא יכול לעשות רק לשם שמים, אבל ללמד אברכים על פרישות ולהכניס בהם עצבים זה עוולה נוראה, מגיעים אלי אברכים חשובים ביותר מקהילות אחרות ובוכים על כל מה שעובר עליהם בגלל הלימודים האלו, זה נכון שבשו"ע כתוב כך וכך, אבל צריך להבדיל בין ההלכה לבין חסידות, אני לא יכול לדבר יותר מזה ברבים, יש לך עוד שאלות?

ש. מה לעשות שיש ילד בכיתה,

להם יותר מהאפשרות שיש לו באמת.

• אברך יוצא מהבית, צריך לקחת שתי פרוסות לחם ולמרוח משהו ולעטוף בניר כסף, ובאמצע היום ימצא כמה דקות ויאכל את זה ויהיה שבע, במקום ללכת באמצע היום ולקנות לחמניה בשלש דולר, לחמניה ריקה ויבשה בשלש דולר, עדיף לקנות שקית שלמה של לחם בשתי דולר, ולעשות כל יום טוסט שיהיה טרי, אנשים לא חושבים כלל, קונים ואוכלים ושותים, קונים כל היום שתיה ומשלמים הרבה כסף במקום לשתות קצת מים או לעשות שתיה לבד בבית, לרסק קצת פירות וכדומה, אנשים קונים שתיה בשש עשרה דולר, זה מה שהם מרוויחים בשעת עבודה, והם נותנים את זה לשייק אחד, בסאטמאר אומרים בנוסח התפילה 'ושבור עול הגויים ועל הגלויות', עול הגלויות זה עול שאנחנו לקחנו על עצמינו בידינו, אנשים עושים לעצמם בעיות בידיים, הוא מתרגל לאכול בחוץ ונכנס לחובות, ארוחת בוקר במסעדה עולה בערך עשרים דולר, במקום לאכול סנדוויץ' שעשה בבית, אולי אנשים עושים חשבון, בין כה יש לי חובות של אלפי דולרים מה כבר יהיה עם יהיה לי חוב של עוד עשרים דולר.

• האם אתה חושב שבאמת אין לי בבית מה לאכול? אתה יודע כמה אוכל ושתיה יש לי, יש לי בשבת שלש סוגי שתיה לשתות, יש לי סודה, ויש לי מיץ ענבים, ויש לי סודה מעורב עם מיץ ענבים, ב"ה כולם אוכלים טוב אצלי, זו צרה צרורה אלו שחיים בהפקרות ובחובות, הכל תלוי באבא ואמא, איך הם מחנכים את הילדים, מאוד קשה לאברך לעשות את זה לבד בלי עזרת אשתו, אי אפשר להפיל את זה עליה, אני למשל קונה פעם בשנה כמה קופסאות לאחסון סלטים, ובכל

• ת. יכול להיות שלא רק בנושא זה, זה בכל נושא, כי האברכים רוצים להיות טוב, וכל דבר הולך עם נערוון ועצבים, כל יו"ט וכל שבת יש לחץ נוראי, רוצים להיות טוב ורוצים לקבל השגות, ושוכחים מהתכלית והעיקר.

ש. מה זה אומר לנו דברי חז"ל 'לוי עלי ואני פורע', האם אפשר ללוות באמת לצרכי שבת?

• ת. בתוס' כבר שואלים את הסתירה, שפעם אחת אמרו חז"ל לוי עלי ואני פורע, ופעם אחת אמרו עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, כבר כתבנו על זה פעם מכתב, שזה תלוי באדם עצמו, עד כמה האמונה שלו חזקה, ועד כמה הוא באמת בוטח בהקב"ה שיחזיר לו את הוצאות השבת.

ש. האם מותר לאדם להתרגל לקנות לשבת בהרחבה ומותרות כי יש לו אמונה ובטחון?

• ת. מדברים על הוצאות שבת ממש, על מה שבאמת צריך לדברים הסטנדרטים, הרי אנחנו יודעים מה הן מאכלי שבת שצריך לאכול, מה שראינו אצל ההורים ואצל הצדיקים והאדמו"רים, הדברים הבסיסים לצרכי שבת.

• כשהדבר מגיע אליך באופן פרטי, תצמצם ואל תקנה בהרחבה, אבל כשזה נוגע לאשתך, תתן לה בהרחבה, חז"ל אומרים לנו, שלעצמך תקנה פחות ממה שיש לך, גם אם יש לך יותר כסף תקנה פחות, אבל לאשתך תקנה יותר ממה שיש לך, ככה כותב הרה"ק ר' חיים וויטאל שהוא ראה אצל רבו האריז"ל שהוא היה אוכל פחות ממה שהיה לו, אף שהיה יכול לקנות יותר אוכל, אבל כשזה היה נוגע לאשתו ולילדיו הוא היה נותן

בהן, רבונו של עולם, איך מותר לזרוק לפח, שחטו עופות לכלום, אני לא יכולתי להסתכל על זה, הייתי לפני שבוע בחתונה, הניחוח בשולחן הכבוד מנת בשר בכל הצלחות, אף אחד לא נגע בזה, אחרי שלשה דקות זרקו את הכל לפח, רבש"ע איזה השחתה והפקרות זה, אסור לזרוק אוכל לפח סתם.

עבודה ורה דף כה.

קודם אגיד שוב ברוך השם אז מ'האט זוכה געווען צו לערנען א דף גמרא, אולי אצלכם הדבר הכי חשוב זה השיחות אחרי השיעור, אבל אצלי הכי חשוב זה הדף גמרא, שתתחילו את היום עם דף גמרא, ואם כבר מדברים אחרי זה, שלכל הפחות נשוחח בדברים שאפשר ללמוד מהן משהו למעשה.

למדנו היום שבני ארץ ישראל מעריכים יותר את התלמידי חכמים, ורואים את זה גם היום, אני לא מדבר על אחינו מעדות המזרח, שהם מאוד מכבדים כל רב וירא שמים, אלא אף אחינו בני אשכנז, כשיש איזה רב מכבדים אותו, כל אחד מכבד את רב פלוני ואת רב פלוני, כאן באמריקה צוחקים על כולם, לכאורה הסיבה שכאן באמריקה זה קרה, זה מהכוחות שהשקיע הרה"ק מסאטמאר שלא ילכו אחרי רבנים תועים.

אתם בוודאי שמעתם מה היה עם כת שבתי צבי, משיח השקר, עד לתקופתו היה דבר ברור שכשרב אומר משהו, צריך להקשיב לו, אבל אז הגיעו גדולי הרבנים וקבעו לדורות שלא כל רב יכול לקבוע ולהגיד מה לעשות, יש שולחן ערוך, וצריך לנהוג לפי השולחן ערוך, ואם מגיע רב ואומר אחרת ממה שכתוב בשולחן ערוך אסור לשמוע בקולו,

מוצאי שבת אנחנו שוטפים את זה, אי אפשר פתאום להפיל דבר כזה על האשה אחרי שהתרגלה כל השנים לזרוק את זה, אולי תעשה חשבון שיותר זול לקנות את זה מהוצאות המים והסבון והעבודה, אבל זו דרך חיים, מתרגלים לחיות באופן שלא זורקים כל דבר.

סיפר לי האברך שמוכר טליתות, שיש איזה עשיר גדול בבארא פארק, משוגע לגמרי, כמובן בכל המסיבות הוא יושב בשולחן הכבוד ולא נחשב למשוגע, אבל זה מה שהוא, והוא קנה ממנו משטח ענק של טלית קטן, פעם בשבוע הוא זורק את הטלית קטן שלו ולוקח חדש, כי אין לו מי שיכבס לו, אמרתי למוכר שיבדוק איפה הוא זורק את הישן, אני רוצה לבוא לקחת את זה, זו ממש חיי הפקרות.

אתמול קיבלתי מכתב מאברך מארץ ישראל שהוא שומע את הדרשות, והוא מאוד מכיר טובה שהוא התרגל לחיות עם חשבון, הוא לא מרגיש קמצנות בבית, הוא שבע, הוא כותב שפעם היה קונה עוף שלם לכל שבת, באמצע שבוע הוא אף פעם לא היה אוכל בשר, אבל לשבת היה קונה עוף, ואחרי ששמע את השיעורים הוא הבין שחבל על זה, הרי אין לו כסף לזה וסתם חבל להתרובב עם דאגות, לכן הוא התחיל לקנות כנפיים קפואים בזול, וזה מאוד טעים לו, והוא שואל אם כשיש לו כן כמה שקלים בצד, האם לקנות עוף לשבת, או לא להתרגל לחיות בצמצום [בעצתו אמונה עונה לו ראש הישיבה שאם יש לו אפשרות יכבד את הב ויקנה עוף לשבת], אני קורא את המכתב וחושב לעצמי שרק לא יבוא לראות כאן באמריקה את ההפקרות מה שהולך לכאן, תיכנסו לחתונה ותראו איך זורקים שולחנות שלמים לפח, מאות מנות שאף אחד לא נגע

ללמוד טור ושולחן ערוך בכל יום ראשון, ואז תדע מה התורה אומרת.

עבודה זרה דף כו.

- אני רואה שהשואל לא הגיע היום, מי רוצה לשאול משהו?

ש. למדנו על המינים שמורדין ולא מעלין, האם לא צריך לרחם על הבריות שבא הקב"ה?

- ת. הרמב"ם מדבר מזה, והרמב"ם אומר שזו הרחמנות הגדולה ביותר כשהורגים את המינים, כי המינים האלו הם רוצחים, רוצחי נפשות, ומרחמים על הבריות כשהורגים אותם, כשהקב"ה ציווה להרוג את עמלק אנשים נשים וטף אסור לרחם עליהם, הרחמנות הגדולה ביותר זה להרוג אותם ולרחם על כל הבריות שלא יכשלו בהם, הקב"ה אמר להרוג גם את הבהמות של עמלק, כי האנשים עשו עם כוחות הכישוף כאילו הם בהמות.

- אחד הבחורים אמר לי שהוא לא יכול לקרוא את מה עשו כשתפסו את אייכמן ימ"ש, כי אייכמן מתחנן ואומר שלא מתאים ליהודים שיהרגו אותו, למה להרוג סתם אדם, והאמת היא שמי שמשאיר בחיים מישוהו שהרג מליוני יהודים זו אכזריות נוראה, להרוג אותו זה רחמנות, אותו דבר להבדיל היה עם פנחס, שהרג נשיא בישראל, מרוב רחמנות על בני ישראל, ותעצר המגפה, על ידו נעצרה המגיפה.

עבודה זרה דף כו.

- למדנו היום 'שהעובר על דברי חכמים אין רפואה למכתו', כי הרפואה היא על ידי הצדיק, ולכן כל מי שיש לו מכה יכול לקבל רפואה, לא משנה איזה מכה יש לו, כי הוא

ולכן היה כזה רעש גדול כשהבעל שם טוב הקדוש התגלה, כי היה פחד מכל תזווה קטנה, פחדו מתפילה שלא בזמנה וכדומה.

- אותו דבר היה אחרי השואה, כשהקימו את המדינה של גיהנום, וראה הרה"ק מסאטמאר שיש הרבה רבנים שהתחברו לציונות, ולכן היה צריך לזעוק שאסור להסתכל על זה שהם רבנים, צריך לראות מה אמרו חז"ל ומה כתוב בשו"ע, ואולי זה גרם לזה שכאן לא כל כך מכבדים רבנים, במלחמת ששת הימים היה כתוב בעיתונות הישראלית, 'גם הרבי מסאטמאר מודה שהכל נסים', כך כתבו בשמו, על אף שזה היה שקר וסילוף דברים, וסיפרו להרה"ק מסאטמאר שהראו את הכתבה הזאת לאיזה יהודי ברכבת, והיהודי אמר, אם זה נכון, אני עוזב את סאטמאר, אני נשאר נאמן לתורה, אני נגד הציונות, הרה"ק מסאטמאר מאוד נהנה לשמוע את זה.

ש. זה דבר טוב שבני ארץ ישראל מכבדים רבנים?

- ת. מצד אחד זה דבר מאוד יפה לכבד תלמידי חכמים, אבל צריך לזכור שאסור לזוז מהשולחן ערוך ומהתורה, לא משנה מי אומר ומה אומר, כך ראו אצל תלמידי החתם סופר, הם כיבדו את הרבנים אבל לא זזו כלום מהשולחן ערוך, ולא התפתו אחרי כל הקידמה ואחרי כל השינויים שהתחילו להיכנס בשולי המחנה וברבנים מקצה המחנה.

ש. ואיך יודעים מה התורה אומרת ומה כתוב בשולחן ערוך?

- ת. ביום ראשון אתה לא עובד, אז תגיד לאשתך שבכל יום ראשון אתה נכנס לכולל, תקח חברותא ותתחיל

הזה, הוא ירא שמים, האבא אוכל את הלב למה הבן שלו נמצא שם, במקום להורות להקב"ה שהבן שלו מצא מורה דרך יהודי ירא השם, לא קרה כלום אם לא הולך למורה דרך שיש לך, אין דבר יותר יפה מזה שהבן שלך הולך למורה דרך שלו אם הוא ירא שמים, וזה לא נחשב שהבן שלך שינה מהמסורה, אדרבה, המסורה היא ללכת לחפש מורה דרך שמקרב אותך אל השי"ת.

• ככה עשו אבותינו בכל הדורות, הם חיפשו בנרות צדיקים יראי השם ונדבקו אליהם, אני הולך עם זקן רק כי סבא שלי לפני שש דורות החליט לשנות מאבא שלו, בעיקרון אני לא כזה מיושן, מותר לכם לדבר איתי... אני גם מגיע ממשפחה מאוד מתקדמת, אבל לפני שש דורות החליט סבא שלי להתקרב ליראי השם, ולגדל את זקנו, ומאז נשארנו כך, וזה נקרא מסורת אבות, ללכת לחפש יראי השם, ולשאול אותם ולהתייעץ איתם, ומי שלועג על דברי חכמים לא יכול לקבל רפואה על כל הדברים שהוא צריך רפואה, תזהרו מאוד לא לזלזל בסעודת שבת באף יהודי, ובטח לא ברבנים ואדמו"רים.

• למדנו היום שאסור להירפא מהם ריפוי נפשות, אסור ללכת לכל המטפלים ורופאי הנפשות הבאין מעבודה זרה, הייתי לאחרונה בשמחה משפחתית, והגיע אלי אברך שהוא מטפל, ושאל אותי אם זה נכון שהוצאתי שיר נגד המטפלים, שאלתי אותו למה הוא מתכוון, הוא אומר שאני שר שם שהמטפל עצמו לא יכול לעזור לעצמו, והוא מתחיל להגיד לי, אתה לא מתבייש, אנשים עוברים קשיים וכאבי הנפש ואפשר לטפל בהם ולעזור להם, ואתה הולך ועושה שיר נגד הטיפולים, הרי צריך לענות לכל אחד בשפה שלו, אז

יכול ללכת לצדיק לקבל רפואה, כל עוד שיש לו מורה דרך שיש לו דיין ורב יש לו רפואה, אבל כשהוא עובר על דברי חכמים, והוא מזלזל בדברי חכמים, אם יש לו איזה מכה אין רפואה למכתו, ואין מי שיעזור לו.

• יש אברכים שחושבים שיותר קל להם לנהל לבד את החיים שלהם, שאף אחד לא יגיד להם מה לעשות, הוא שמע שבמקום פלוני נוהגים שהנשים לא מורידות את שער הראש, זה נכון ששם הגברים לא נוגעים בזקן, אבל הוא שמע שבמקום אחר הגברים נוגעים בזקן, אבל שם מאוד מקפידים לא לדבר לשון הרע, אבל הוא שמע שבמקום אחר לא מקפידים על לשון הרע, והוא אסף את כל המנהגים, לא מגלחים שיער והוא נוגע בזקן והוא מדבר לשון הרע, והוא שמע שבמקום פלוני לא אומרים בערבית 'ברוך ד' לעולם', כי בסידור בעל התניא זה לא כתוב, ושמע שבמקום פלוני לא אומרים עלינו אחרי מנחה, ובמקום שלישי לא מתפללים בכלל, וכך הוא עושה ליצנות מכל דבר שבקדושה, ופתאום כשרואה שיש לו בן שיוור לתרבות רעה, אין לו למי ללכת, כי הבן שלו לא מקשיב לאף אחד.

• צריך להכניס את זה כבר בגיל קטן לילדים, שיש רב, והולכים לשאול את הרב ואת המורה דרך, וכך אומרים לילד, שהרב אמר לא לעשות כך וכן לעשות כך, כמובן שצריך הרבה להתפלל למצוא רב שירדך אותך לפי התורה, ועם רחמנות, ואם הבן שלך מצא יהודי ירא שמים, אל תעשה ליצנות ממנו, הוא לא חייב ללכת למורה דרך שלך, אני קיבלתי מכתב מאחד האברכים כאן, שהבן שלו נהיה משמש של איזה אדמו"ר, וזה כואב לו, אני אומר לך, תגיד תודה להשי"ת שהבן שלך מצא יהודי ירא שמים, אני מכיר את האדמו"ר

אמרו לכם, תספרו מה קורה בעולם, אתם מסתובבים בעולם, אני לא רוצה להישאר כאן בד' אמות שלי, אני רוצה להיות מעורב בבריות, מה אמרו לכם על ברסלב ועל היכל הקודש וכו'.

ש. ראש הישיבה כותב במכתב שלא יגידו לאשה שאין כסף, צריך לתת לה מה היא מבקשת, אברך אחד אמר לי שראש הישיבה תמיד בעד הנשים, למה הוא לא מבין שלא תמיד יש לבעל כסף לתת לאשה?

• ת. אני אגיד לך את זה שוב, אין כזה דבר להגיד לאשה שאין לך כסף לתת לה, ואם באמת אין לך, תגיד לה שאתה הולך להשיג את זה, ובקרב ממש יכנס לך כסף, וכשיכנס באמת תתן לה, חייבים לרחם על הנשים, רבינו אומר לנו לרחם עליהן, הרי זה לא יתואר מה שהן עוברות, בפרט כשיש כמה ילדים קטנים, הן פשוט קורסות, הבעל מגיע הביתה אחרי העבודה, ובמקום להיות איתה קצת, ולעזור לה, ולהקשיב לה, הוא עסוק עם הטלפון ועם החברים שלו, אם יש לו קצת שכל הוא מהר עוזר כמה דקות שיוכל לברוח לחברים שלו, אבל היא קולטת שהוא לא כאן, הוא לא באמת רוצה להקשיב לה, ולא איכפת לו מה היא עברה כל היום עם הילדים, המוח שלו לא כאן, הוא לא באמת בבית.

• אני לא יודע אם מותר לי להגיד, אולי תעצרו את ההקלטה, אבל אני אגיד את זה, אפשר לבדוק את ההתקרבות לרבינו אם אשתו חשובה לו לפני הכל, אני לא יודע אם מותר להגיד את זה, אבל כל עוד שהוא לא מרגיש שהיא הכי חשובה, הוא סתם נמצא כאן, ולא באמת מקורב, אני מבין שזה די נחמה להיות שייך כאן לקהילה, גם אני הייתי בוחר להיות

אמרתי לו אני רואה שלא הקשבת את השיר, אני לא מזלזל במטפלים, אני מדבר על אנשים שעברו כבר כמה וכמה מטפלים, והם עומדים אחרי כמה שנים של מטפלים ולא זז כלום, ועלה להם עשרות אלפי דולרים, ואין להם ביטוח על זה, להם אני שר את השיר הזה, שאם המטפלים לא עוזר להם, שילכו לדבר עם ד', אבל כל מי שרואה שהטיפול עוזר לו בוודאי שילך לטיפול... אני לא מדבר נגד מטפלים, זה רק חיזוק למי שהלך חצי שנה למטפל הכי טוב, ואז הלך למטפל שעוד יותר טוב ועוד יותר טוב, ואחרי כל המטפלים הוא רק נהיה יותר גרוע, כי שיטת הטיפול זה לחפור בכאב ולראות את הכאב ולהרגיש את הכאב, שויתי לנגדי תמיד, והוא נשאר עם כאב, לבן אדם כזה אני אומר שיקח את העצות של רבינו, רבינו אומר לא לחשוב על הכאב ולא להיות עסוק עם הכאב, אלא ללכת הלאה, רבינו אומר הפוך מהמטפלים, רבינו אומר שבעולם שכחה היא חסרון ואני אומר ששכחה היא מעלה, לשכוח ממה שהיה, ורבינו נותן שיטת טיפול של דיבור עם ד', ולחשוב מד', חס ושלום לדבר נגד טיפולים...

עבודה זרה דף כח.

- אין רפואה כתורה, הרפואה הטובה ביותר היא לימוד התורה, לוקחים גמרא או משניות, גורסים גמרא וגורסים משניות, זה ירפא אותך, תורה היא רפואה, והתבודדות היא רפואה, כי למדנו היום שאביי אמר שלא התרפא עד שמצא את הישמעאל, את הטייעא, רבינו אומר [ליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ז'] שזה התבודדות, ישמעאל בחינת תפילה, כי שמע ד' אל ענייך.
- תספרו משהו, את מי פגשתם ומה

לו תדון אותה לכף זכות, אשה יכולה לדבר כך וזה לא באמת כך, היא לא באמת חושבת שאתה לא שווה כלום, כמו כשהבן שלך כועס עליך שאמרת לו לבוא הביתה כמה דקות לפני הזמן שהוא רוצה, יש הורים מסכנים שבאמת חושבים שאם הבן כועס הם מרגישים הורים רעים, אבל אבא בריא יודע שלא קרה כלום, הוא אבא טוב גם אם הבן כועס קצת, אותו דבר זה אם האשה כועסת, לא קרה כלום, זה לא אומר כלום עליך, עבר עליה יום קשה, תדון אותה לכף זכות, אם אתה לא מעריך את עצמך זה בעיה שלך, לא שלה.

ש. אם הבעיה בבעל עצמו שהוא לא מעריך את עצמו, מה הוא יכול לעשות לזה?

- ת. שיתקרב לרבינו, שילמד את ספרי רבינו, ויקבל אמונה ברורה ויבין שהכל זה הקב"ה, ויתחיל להאמין בכוחותיו ובחשיבותו, וזה לא משהו של כן ולא, כפתור הפעלה וכפתור כיבוי, כי יש בזה המון מדרגות, אמונה היא לא כמו תפילין, בתפילין יש מי שהניח תפילין ומי שלא הניח תפילין, כי לכל אחד יש אמונה, אבל יש מלא מדרגות באמונה.
- את הדיבורים האלו לא תשמע בכל הכתות בברסלב, הקב"ה עשה לנו נס גדול שהתקרבונו למוהרא"ש, וקיבלנו ממנו את השיחות האלו שמצילים לנו את החיים, ולי יש נס גדול שאני כבר התקרבתי לברסלב לפני מוהרא"ש וכבר טעמתי את היין מטירהאויצע לפני טעמתי את היין ההונגרי, יש לי חברים שהתקרבו להיכל הקודש ותמיד חשבו שעוד לא התקרבו לברסלב האמיתי, כי אין כאן את העבודות של העובדים, וזה פשוט מדי, מסכנים.

בקהילה כזאת, יש כאן הרבה דברים טובים בקהילה, ויש כאן הרבה דברי חיזוק, אבל כל עוד שאתה חושב איך תוכל לעבוד על אשתך, ואיך תוכל לסובב אותה, ואיך תוכל להיעלם עם חברים, אתה עדיין לא מקורב.

- אז תתחיל להתקרב מחדש, תתחיל ללמוד ליקוטי מוהר"ן, תתחיל ללמוד השיחות של רבינו, ותתחיל מעכשיו.
- אני לא אומר שצריך 'לציית' לאשה, אתמול נכנס כאן אברך הוא היה מאוד שבור, הוא לא שייך כאן לקהילה הוא שומע קצת שיעורים, והוא אומר שהוא לא יודע מה לעשות עם אשתו, הוא לא מצליח לרצות אותה, והסתכלתי עליו וראיתי שמשוה לא מתאים בלבוש שלו, מצד אחד הוא נראה ירא שמים ומצד שני הוא לבוש מאוד מוזר עם נעליים אדומות וכו', והוא מספר לי שכמה שהוא מנסה לרצות אותה הוא לא מצליח הוא הולך ככה רק כי היא ביקשה, אמרתי לו ששלום בית לא אומר שצריך לציית לאשה, אתה לא חייב להתלבש בדיוק כפי שהיא אומרת, אתה צריך מאוד לכבד אותה ולתת לה מילים טובות ולא להתווכח איתה, זה שלום בית.
- אולי אני מדי תקיף היום, אבל אם הבית של היהודי זה רק עול בשבילו, משהו לא טוב כאן, אני לא רוצה לחזור על זה שוב, כי אני לא רוצה לשבור את האנשים.
- ואם אשתך לא מדברת אליך יפה, ואם היא צועקת אליך, אז אל תקח את זה ללב, אני מקבל קהל כל יום, והגיעו אלי בני זוג, והבעל מתלונן שאם הוא מאחר פעם אחת בחמש דקות היא כבר צועקת עליו שלא שווה כלום כל מה שהוא עושה למענה, ובפניה לא יכולתי להגיד יותר מדי, אבל אמרתי

בשיחות הר"ן, שרק מראה להם כמה הם רחוקים מעבודת השם, והם שואלים למה מוהרא"ש מצא דווקא את השיחה של דרך הלימוד, ודווקא שיחה רס"ג של שלום בית, ושיחה ל"ג שאצל העולם אמונה היא דבר קטן וכו', וב"ה שזכינו לשיחות האלו.

עבודה זרה דף כט.

- יש עוד קצת זמן, אז נלמד היום עוד דף.

עבודה זרה דף ל.

- נהיה מאוחר, בעזרת השם נשלים מחר את השיחות אחרי השיעור.

• לא יאומן מה שעשו עם מוהרא"ש, מוהרא"ש היה אברך בן עשרים ושתים וידע את כל התורה כולה בעל פה, ידע את כל ספרי רבינו בעל פה, והגיעו אנשים עמי הארץ והם דנו את מוהרא"ש, אף אחד לא יכול להגיד לך היום מה היה הבעיה עם מוהרא"ש, לכם אני יכול לדבר בשפה אחרת, ולהגיד שלמוהרא"ש היה גילוי אליהו ולרוח הקודש, אנחנו קצת יודעים מי היה מוהרא"ש, אבל לאנשים שלא הכירו את מוהרא"ש אפשר לכל הפחות להגיד שהוא ידע את כל התורה כולה.

- והנס שלנו שמוהרא"ש לקח דווקא את השיחות של רבינו שמביאים לנו חיים, הרי יש המון שיחות בשיחות הר"ן, יש כאלו שמצאו שיחות

שו"ת אחרי שיעור ליל שישי פרשת פנחס תשפ"ה

ש. מה צריך לחשוב ולעשות כששומעים מישוהו שהתקרב ובסוף עזב את המקום?

- ת. יהודי צריך תמיד לבקש מהקב"ה על כך, לפני המון שנים קיבלתי מכתב ממוהרא"ש שכתב לי בזה הלשון: כל יום תבקש מהקב"ה שלא תעזוב את המקום הקדוש ואת רבינו הקדוש. הס"מ מגיע לכל אחד עם תוכנית אחרת, כשהמטרה היא דבר אחד, לעזוב את רבינו, ויכול להיות שבהתחלה הבן אדם עוזב את רבינו והכל מתנהל לו למישרין, אבל פתאום הוא מקבל כזו מכה, והוא לא יודע איך להסתדר ואיך לצאת מזה, ולכן חייבים להתפלל על זה כל יום, רבש"ע תעזור לי שאני וילדיי וכל הדורות שלי יוכלו לנסוע לרבינו בכל ראש השנה, ושלא אעזוב את רבינו ושלא אעזוב את מוהרא"ש.

- כשעושים התבודדות ומתחילים לעשות חשבון איך היו נראים לפני ההתקרבות, ההתבודדות והחשבון הנפש יחד עם התפילות, מסייעים להישאר אצל רבינו.

ש. במוצאי שבת סיפר ראש הישיבה על ר' נתן, שדווקא בזמן הקשה יש להחזיק מעמד, איך זוכים לזה?

- ת. לא כולם היו במוצאי שבת, אז אספר את זה בקצרה, היה יהודי שהיה עם משבת לשבת, ופעם אחד אחזו בולמוס באמצע שבוע, והוא היה חייב לשבור את הצום, והשמש

בדיוק נכנס וראה שהוא אוכל מהמצה של עירובי חצירות שהיה בארון קודש, והלך השמש והוציא שמועה שהוא נוכל ושקרן והוא בכלל לא צם, והיהודי הזה לא היה יכול לסבול את הבזיונות ועזב את הכל, ואמר ר' נתן, חבל חבל, עכשיו אם היה מחזיק מעמד היה חשיבות לכל הצומות והתעניות.

- ואיך זוכים להישאר חזק ולהחזיק מעמד כשזה קשה? מי שאינו מקורב לצדיק, באמת לא יכול להחזיק בעבודת השם בזמן קשה, רבינו אומר שמי שלא מקורב לצדיק כל העבודה שלו היא רק 'כלומר', הכל מעורפל, אי אפשר לדבר על זה ברבים, אי אפשר לזלזל באחרים, אבל זו המציאות, ומי שיש לו את רבינו, יכול להחזיק מעמד, רק על ידי ההתחזקות אפשר להחזיק מעמד.

ש. איך מלמד או אבא בבית יכול לספר שוב ושוב סיפור עם אותה התחדשות, כמו שראש הישיבה מספר סיפור שסיפר עשרות פעמים, עם התחדשות נפלאה, כאילו שלא שמעו את זה מעולם?

- ת. אני לא מבין בכלל את השאלה, אני רואה אותך כל בוקר שותה את הקפה כאילו שאף פעם לא שתית, אותה התחדשות כמו אתמול, ואתה ככה מוציא את השפם מהקפה בכל יום שלא יהיה שאלה של בשר וחלב, כל יום עם אותה התחדשות. אני לא מכין סיפורים כמו בעל דרשן שמכין

את הזמן עם סיפור, אלו מילים שאני צריך לנשימה, האבא אומר לבן שלו: שרוליק, אני הולך מהעולם, אולי נראה לך שאתה נשאר לבד, אבל אתה לא לבד, הקב"ה איתך, ומה שאתה רוצה אתה יכול לבקש מהקב"ה, אני מקבל מהמילים האלו כזו התעוררות, גם אני לא לבד, אני מבין גם אני יכול עכשיו לבקש שוב מהקב"ה שאני רוצה להיות טוב, אני רוצה להיות ירא שמים, ואני רוצה ילדים יראי השם, ואני אבקש את זה שוב מהקב"ה כמו שרוליק.

אם צריך לעשות משל להצגה, יש גבול כמה אפשר לעשות את זה, פעם היו עושים הצגה בבית פיגא, והדבר הכי קשה היה, שבהתחלה היו מתרגלים כמה פעמים לפני הבנות הקטנות, ואחרי זה שהיו צריכים לעשות את ההצגה באמת, היה קשה מאוד לעשות את זה, כי אי אפשר כל יום לעשות הצגה, היו צריכים להתחנן אליהם שיסכימו לעשות את ההצגה, וכל זה כשזה הצגה, אבל אם הסיפור הוא הכוס קפה שלי, אני יכול לשמוע את זה שוב ושוב.

את המשל הזה ואת הסיפור הזה, אני מספר סיפורים שנותן לי כל פעם חיזוק מחדש.

אפשר לשאול את השאלה הזאת על מוהרא"ש, למוהרא"ש היו חמש עשרה סיפורים שחזר עליהם שוב ושוב, ועוד יותר מזה, מוהרא"ש דיבר חמישים שנה מאותם חמש נושאים, לאותם אנשים, איך זה היה יכול להיות, זה לא כמו איזה דרשן שיום אחד מדבר בקהילה חסידית ויום אחד בקהילה ליטאית ויום אחד בקהילה ספרדית, הדיבורים האלו של מוהרא"ש הן כמו קפה, כמו כוס מים, כמו חתיכת לחם שחייבים לאכול כל יום, אני צריך כל יום את החיזוק, ואני רוצה לשמוע שוב את הסיפור של הבעל שם טוב כשהיה ילד, אני מוכן לשלם עכשיו כסף למי שמוכן לשלם לי שוב את הסיפור של 'שרוליק', אני מאמין שכבר סיפרתי את זה מאות פעמים, אבל אני מוכן לשלם למישהו שיספר לי שוב שאביו של הבעל שם טוב אמר לבן שלו: שרוליק אתה אף פעם לא לבד, הקב"ה איתך, זה לא איזה סיפור שמספרים, זה לא משהו שהמלמד חושב איך להעביר

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והערות: ushiseb@gmail.com